

ОӘЖ 37.091.3

МЕНТОРЛЫҚ ЖҮЙЕ – БІЛІМ БЕРУ САПАСЫН ЖАҚСARTУ ҚҰРАЛЫ

Ердеш Балдинар Бақытханқызы

1-курс магистранты, «М010 – Математика педагогтерін даярлау» білім беру бағдарламасы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті Алматы қ., Қазақстан Республикасы

Ғылыми жетекшісі: *Сұлеймен Самал Бейқұтқызы*, педагогика ғылымдарының магистрі, аға оқытушы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті Алматы қ., Қазақстан Республикасы

Бұл мақала менторлық жүйенің білім беру сапасын арттырудағы рөлі мен маңыздылығын зерттейді. Менторлық жүйе студенттердің академиялық және кәсіби дамуына көмектесетін тиімді құрал ретінде қарастырылады. Әлемдік тәжірибеге негізделі отырып, АҚШ, Ұлыбритания, Швейцария және Сингапур сияқты елдердегі жоғары оқу орындарындағы менторлық бағдарламалардың тиімділігі мен оның студенттердің академиялық жетістіктеріне, кәсіби дамуына әсері талданған. Қазіргі таңда, Қазақстанда да белең алып келе жатқан жүйенің жақсы құрал екенін анықтаймыз. Мақалада менторлық жүйенің студенттердің білімін тереңдетуге, ғылыми-зерттеу жұмыстарына қатысуына және болашақ мансаптарына дайындықты арттыруға ықпал ететіндігі көрсетілген.

Кілт сөздер: Менторлық жүйе, студент, академиялық даму.

Қазіргі уақытта білім беру жүйесі ғаламдық деңгейде маңызды өзгерістерге ұшырап, жаңа оқыту әдістері мен технологияларын енгізуде. Осы орайда, білім алушылардың кәсіби және жеке дамуына бағытталған түрлі әдіс-тәсілдер мен құралдардың тиімділігі ерекше назарға алынды. Олардың ішінде менторлық жүйе – студенттердің академиялық жетістіктерін арттыру, кәсіби дағдыларын дамыту және тұлғалық өсуіне ықпал ету арқылы білім сапасын жақсартудың маңызды құралы болып табылады. Әлемнің алдыңғы қатарлы жоғары оқу орындарында менторлық жүйенің қолданылуы студенттердің оқу процесіне және болашақ мансаптарына оң әсерін тигізетіні дәлелденген.[4]

Менторлық жүйе – бұл студенттерге немесе жас мамандарға тәжірибелі, білікті мамандардың бағыт-бағдар беруі, кеңес беруі және жеке дамуында көмек көрсетуі. Бұл процесс оқу мен кәсіби дамудың интеграциясына негізделген, онда менторлар студенттердің өз әлеуетін ашуына көмектесіп, олардың ғылыми зерттеулер мен практикалық дағдыларын жетілдіруге ықпал

етеді. Менторлық қатынастар көбінесе жеке және екіжақты болып келеді, әрі студенттің қажеттіліктеріне сәйкес ұйымдастырылады.[1]

Менторлық жүйенің негізгі принциптері:

- Жеке даралық
- Сенімді қарым-қатынас
- Қолдау көрсету
- Ұзақ мерзімді даму
- Менторлық жүйенің пайдасы

Менторлық жүйе білім беру жүйесінде студенттердің табысты болашаққа қадам басуына ықпал ететін тиімді құрал болып табылады. Бұл жүйенің басты пайдасы – студенттердің оқу мен кәсіби дамуының бірізділігін қамтамасыз ету және олардың әлеуетін ашуға көмектесу. Менторлық жүйенің артықшылықтары мынадай:

1. Академиялық жетістіктердің артуы: Менторлар студенттердің оқу бағдарламасына сәйкес сұрақтарға жауап беріп, оқу процесін жеңілдетуге көмектеседі. Бұл студенттердің академиялық көрсеткіштерінің артуына ықпал етеді.

2. Кәсіби дағдыларды дамыту: Менторлық жүйе студенттерге болашақта кәсіби қызметте қажетті дағдыларды меңгеруге мүмкіндік береді. Менторлар студенттерге еңбек нарығында қажетті кәсіптік білім, білік және тәжірибе ұсынады.

3. Жеке тұлғалық даму: Менторлар студенттердің тұлғалық дамуына да көмектеседі. Олар студенттерге өз мақсаттарын анықтауға, кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге және өмірде табысты болуға қажетті кеңестер береді.

4. Өзін-өзі тану: Менторлық жүйе арқылы студенттер өз қабілеттерін түсініп, оларды дамыту жолдарын іздейді. Бұл жүйе олардың өз әлеуетін толық ашуына мүмкіндік береді.[2]

Шетелдік жоғары оқу орындарындағы менторлық жүйе

Шетелде менторлық жүйе көптеген университеттерде жоғары оқу орындарының білім беру сапасын арттыру мен студенттердің кәсіби дамуына ықпал ету мақсатында қолданылып келеді. Әлемнің жетекші оқу орындарында менторлық жүйе кеңінен дамыған және оның тиімділігі дәлелденген.[3]

1. АҚШ университеттеріндегі менторлық жүйе: АҚШ-тың Массачусетс технологиялық институты (MIT) мен Стэнфорд университетінде менторлық жүйе студенттерге ғылыми зерттеулер жүргізу, кәсіпкерлік бағыттарды меңгеру және кәсіби дағдыларды дамытуға бағытталған.[10] Мұнда менторлар студенттерге оқуда ғана емес, олардың болашақ мансаптарын жоспарлауға да көмектеседі.[5]

○ Студенттердің ғылыми жұмыстар мен зерттеулерінің сапасы жақсарады.

- Менторлар студенттерге нақты кәсіптік кеңестер беріп, олардың болашақ мансаптарына бағыт береді.

2. Ұлыбритания университеттеріндегі менторлық жүйе: Оксфорд университеті мен Кембридж университетінде менторлық бағдарлама кеңінен қолданылады. Студенттер менторлар арқылы ғылыми зерттеулерді жүргізу, кәсіпкерлік дағдыларды жетілдіру және өз мақсаттарын анықтау бағытында көмек алады.[6]

- Студенттер академиялық жетістіктерін арттырып, өз болашақ мансаптарын дұрыс тандай алады.

- Менторлар студенттердің жеке тұлғалық дамуында маңызды рөл атқарады.

3. Еуропалық және Азия университеттерінде менторлық жүйе: Швейцарияның Цюрих техникалық университеті мен Сингапур ұлттық университеті сияқты оқу орындары менторлық жүйе арқылы студенттерге ғылыми-зерттеу жұмыстары мен кәсіпкерлік тәжірибелерге қатысуға мүмкіндік береді.[9]

- Студенттер ғылыми зерттеулер мен жобалар арқылы кәсіби білімдерін тереңдетеді.

- Әлемдік еңбек нарығында бәсекеге қабілетті болуға қажетті дағдыларды меңгереді.

Менторлық жүйе студенттердің академиялық және кәсіби дамуында айтарлықтай рөл атқарады. Студенттерге бағыт-бағдар беру, кеңес беру және олардың қабілеттерін дамыту арқылы менторлық жүйе білім сапасын арттырады. Менторлық жүйе болашақ мамандардың кәсіби деңгейін көтеруге, олардың білімін тереңдетуге және еңбек нарығына тиімді дайындауға мүмкіндік береді.[7]

Қорытындылай келе, менторлық жүйе – білім беру сапасын арттырудың тиімді құралы. Бұл жүйе студенттерге оқу барысында ғана емес, сондай-ақ болашақ кәсіби өміріне дайындықта маңызды көмек көрсетеді. Әлемдік тәжірибеге сүйенсек, менторлық жүйе жоғары оқу орындарында студенттердің академиялық жетістіктерін арттырып, олардың кәсіби дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Бұл жүйе студенттердің жеке тұлғалық дамуына, мансаптық жолында маңызды шешімдер қабылдауына және өмірде табысты болуына көмектеседі.

Пайдаланылған әдебиеттер көздері

1. Вендровская, Е. В. Менторство в системе образования. – М., 2018.
2. Дьюи, Джон. Образование и опыт. – М., 2000.
3. Қазіргі педагогика журналдары (2020–2024 жж.).
4. Қазақстандағы білім беру реформалары туралы баяндамалар.
5. Гаррис, Дж. Менторлық жүйе және білім беру. – Лондон: Routledge, 2019.

6. Тейлор, Э. Білім беру және менторлық: Студенттерге кәсіби көмек. – Нью-Йорк: Springer, 2020.
7. Шамидов, М. Менторлық жүйенің білім сапасына әсері. – М., 2021.
8. Льюис, А. Академиялық жетістіктер мен кәсіби даму: Менторлық жүйенің рөлі. – Лондон: Cambridge University Press, 2018.
9. Сингапур ұлттық университетінің ресми сайты (www.nus.edu.sg).
10. Массачусетс технологиялық институтының ресми сайты

МЕНТОРСКАЯ СИСТЕМА – ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ

Ердеш Балдинар Бақытханқызы

Научный руководитель: Сүлеймен Самал Бейкүтқызы

Данная статья исследует роль и значимость менторской системы в улучшении качества образования. Менторская система рассматривается как эффективный инструмент, способствующий академическому и профессиональному развитию студентов. Статья анализирует эффективность менторских программ в университетах США, Великобритании, Швейцарии и Сингапура, а также их влияние на академические достижения и профессиональный рост студентов. В статье также рассмотрено, как менторская система, становящаяся популярной в Казахстане, может стать важным инструментом для улучшения качества образования. Показано, как менторская система помогает углубить знания студентов, участвовать в научных исследованиях и готовить их к успешной карьере.

Ключевые слова: Менторская система, студент, академическое развитие

MENTORING SYSTEM – A TOOL FOR IMPROVING THE QUALITY OF EDUCATION

Erdesh B.B.

Scientific supervisor: Suleimen S.B.

The article explores the role and significance of the mentoring system in enhancing the quality of education. Mentoring is viewed as an effective tool for supporting students' academic and professional development. The article analyzes the effectiveness of mentoring programs at universities in the United States, the

United Kingdom, Switzerland, and Singapore, and their impact on students' academic achievements and professional growth. The article also examines how mentoring, which is gaining popularity in Kazakhstan, can become an important tool for improving educational quality. It demonstrates how mentoring helps deepen students' knowledge, participate in research activities, and prepare them for a successful career.

Keywords: Mentoring system, student, academic development

REFERENCES

1. Vendrovskaya, E. V. Mentorship in the education system. - M., 2018.
2. Dewey, John. Education and experience. - M., 2000.
3. Journals of Modern Pedagogy (2020–2024). Kazakhstan
4. Reports on educational reforms in Kazakhstan.
5. Harris, J. Mentoring and Education. – London: Routledge, 2019.
6. Taylor, E. Education and Mentoring: Professional Assistance for Students. – New York: Springer, 2020.
7. Shamidov, M. The impact of the mentoring system on the quality of education. – M., 2021.
8. Lewis, A. Academic achievement and professional development: The role of the mentoring system. – London: Cambridge University Press, 2018.
9. Official website of the National University of Singapore (www.nus.edu.sg).
10. Official website of the Massachusetts Institute of Technology